

Investimi në portin e Durrësit

2021-2025

ALTAX
PËRSOSMËRIA NGA PËRVOJA E ZGJUAR

POLIFAKT.

Investimi në Portin e Durrësit

2021 - 2025

- A. Analiza e ecurisë së programit të transformimit të Portit të Durrësit
- B. Kuadri rregullator dhe përputhshmërinë me Strategjinë dhe Politikën për Sektorin
- C. Analiza e ecurisë fiskale dhe krahasimi i alokimeve buxhetore dhe kapacitetit fiskal me Kostot Direkte dhe Indirekte
- D. Vlerësimi i ndikimit afatgjatë në stabilitetin ekonomik dhe financiar, social dhe qëndrueshmërinë
- E. Vlerësimi i efektit ndikues të programit të Portit të Durrësit deri në 2025
- F. Vlerësimi i përmbushjes së programit të Portit të Durrësit deri në Janar 2025

PËRGATITJA DHE SHPËRNDARJA

Raport progresi

Vlerësimi i programit të qeverisë 2021-2025 dhe efienca e menaxhimit të kostove:

1200 ditë qeverisje

Evaluation of the government program 2021-2025 and cost management efficiency:

1200 days of governance

www.polifakt.al

www.altax.al

info@altax.al

Janar 2025

Tirana, Shqipëri

Polifakt.al është një platformë e pavarur dhe e besueshme për monitorimin e realizueshmërisë së premtimeve politike. Ajo ofron analiza të detajuara mbi zbatueshmërinë financiare të angazhimeve elektorale, duke i krahasuar ato me performancën reale të qeverisë dhe alokimet dhe kufizimet buxhetore.

Pikat kyçe të Polifakt.al në vlerësimin e përmbushjes

Monitorimi i premtimeve zgjedhore dhe programeve qeverisëse

[Polifakt.al](#) ndjek sistematikisht premtimet e bëra nga liderët politikë, duke vlerësuar:

Realizueshmërinë. A janë premtimet të arritshme brenda kontekstit aktual ekonomik?

Burimet financiare. A janë ndarë burime të mjaftueshme për zbatimin e premtimeve?

Statusi i përmbushjes. Tregon nëse premtimet janë realizuar, pjesërisht realizuar, apo të porealizuara.

Krahasimi me kapacitete fiskale dhe kostot e përmbushjes

Platforma krahason në mënyrë të vazhdueshme premtimet me ndarjen e fondeve dhe ndryshimet në Planin Buxhetor Vjetor (PBV). Kjo ndihmon në identifikimin e:

- ✓ Përputhshmërisë midis premtimeve politike dhe shpenzimeve reale.
- ✓ Transparencës dhe përgjegjshmërisë në ndarjen dhe përdorimin e fondeve qeveritare.

Raportet e progresit

[Polifakt.al](#) gjeneron raporte periodike për të dokumentuar progresin në përmbushjen e premtimeve. Këto raporte përfshijnë:

- Vlerësimin e performancës së ministrive dhe sektorëve përkatës.
- Përditësime mbi shkallën e arritjes së objektivave të qeverisë.

Kjo qasje siguron një mbikëqyrje të detajuar dhe të pavarur, duke përmirësuar llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

Kushtet e përdorimit të Raportit

Qëllimi dhe përgjegjësia

Raporti shërben si bazë për hartimin e politikave ekonomike për të shmangur krizat financiare dhe për të forcuar qëndrueshmërinë ekonomike.

Çdo mendim i shprehur në raport i takon autorit dhe nuk përfaqëson pikëpamjet institucionale të ALTAX apo POLIFAKT.

Riprodhimi dhe shpërndarja

Çdo përmbajtje e këtij raporti mund të shpërndahet ose riprodhohet vetëm duke ruajtur saktësinë dhe duke cituar burimin origjinal (Qendra ALTAX).

Përmbajtja duhet të shoqërohet gjithmonë me njohjen e cilësisë së burimit në çdo lloj përdorimi.

Kushtet për përdoruesit

Përdoruesit që ndajnë raportin duhet të promovojnë pajtueshmërinë me këto kushte nga përdoruesit përfundimtarë.

Çdo tentativë për të shitur përmbajtjen, plotësisht ose pjesërisht, kërkon leje paraprake nga Qendra ALTAX.

Kufizime të përdorimit

Raporti mund të përdoret vetëm për qëllime jo-fitimprurëse.

Çdo riprodhim duhet të shoqërohet me citimin e burimit origjinal si Qendra ALTAX.

Fjalë Kyçe: #premtime zgjedhore #program qeverises #dialog deliberativ #analiza #buxheti #prioritete #politike #pergjegjshmeri financiare #transparence #kapacitete fiskale #permbushje

Kodi JEL: D72, E62, H50, P11

© Të gjitha të drejtat e rezervuara nga **Qendra ALTAX**.

Konsiderata

(Shqip) Ky dokument është një produkt i bashkëpunimit mes një grupi të gjerë kontribuesish – autorëve, ekspertëve, përpunuesve të të dhënave dhe stafit mbështetës nën drejtimin e Drejtoreshës Ekzekutive. Lexuesit dhe ndjekësit janë një komponent kyç për vijimësinë e punës.

ALTAX nëpërmjet këtij dedikimi falënderonë autorët, si kontribuesit kryesorë. Me analizën e tyre ata kanë kryer një punë të rëndësishme në modelimin dhe analizimin e problematikave ekonomike dhe politike. Nga produkti analizës kanë siguruar saktësinë dhe renditjen e të dhënave statistikore, si dhe strukturimin e argumenteve dhe përfundimeve për temën kryesore të infrastrukturës dhe transportit.

Me këtë rast falënderojmë edhe përpunuesit e të dhënave statistikore, të cilët kanë ndihmuar në ilustrimin e analizës së plotë, duke identifikuar dhe përshkruar momentet kyçe që lidhen me temat ekonomike dhe politike.

Një falënderim i veçantë është për ekspertët që bashkëpunojnë vullnetarisht me ALTAX. Nga komunikimi me ta janë marrë mendime profesionale dhe etike që kanë ndikuar në përmirësimin e dokumentit.

Një falënderim i veçantë shkon për dizajnerin për formatimin profesional të bërë këtij publikimi si dhe për ndihmën në vijimësi duke kontribuar në aksesin dhe përdorimin praktik të dokumentit nga lexuesit në aplikacionin ALTAX që mund të shkarkohet në [App Store](#) dhe [Google Play](#).

Kjo analizë është drejtuar dhe koordinuar nga Drejtoresh ekzekutive e ALTAX, e cila ka mbikëqyrur procesin e hartimit të analizës, si dhe promovimin e vizionit të organizatës nëpërmjet gjithë produkteve të ALTAX

Falënderimi i ALTAX drejtohet edhe për lexuesit dhe ndjekësit. Ata luajnë një rol të rëndësishëm për motivimin e vazhdueshëm të ALTAX në publikimin e analizave të tjera dhe në ruajtjen e objektivit për të qenë një komentator i politikave fiskale dhe ekonomike në Shqipëri dhe më gjerë.

Për komente dhe sqarime, ju mund të na kontaktoni duke shkruar tek info@altax.com

Acknowledgement

(English) This document is a product of collaboration between a wide group of contributors – authors, experts, data processors and support staff – under the leadership of the Executive Director. Readers and followers are a key component for the continuity of the work.

ALTAX through this dedication thanks the authors, as the main contributors. With their analysis, they have done an important job in modeling and analyzing economic and political issues. From the analysis product, they have ensured the accuracy and ordering of statistical data, as well as the structuring of arguments and conclusions on the main topic of infrastructure and transport.

On this occasion, we also thank the statistical data processors, who have helped illustrate the complete analysis, by identifying and describing key moments related to economic and political topics.

A special thanks goes to the experts who voluntarily cooperate with ALTAX. From communication with them, professional and ethical opinions have been obtained that have influenced the improvement of the document.

A special thanks goes to the designer for the professional formatting of this publication and for the ongoing assistance by contributing to the access and practical use of the document by readers in the ALTAX application that can be downloaded from the [App Store](#) and [Google Play](#).

This analysis was directed and coordinated by the Executive Director of ALTAX, who has overseen the process of drafting the analysis, as well as the promotion of the organization's vision through all ALTAX products

ALTAX's thanks are also addressed to its readers and followers. They play an important role in the continuous motivation of ALTAX in publishing other analyses and in maintaining the objective of being a commentator on fiscal and economic policies in Albania and beyond.

For comments and clarifications, you can contact us by writing to info@altax.com

Follow ALTAX and Polifakt on social media, Web and in our App

[FISKALISTI](#)

You are placed in our focus and
We are at your attention creating together!

[ALTAX - POLIFAKT](#)

We publish and distribute information,
ongoing analysis and studies.

[ALTAX](#)

Communicate through social media addresses

[ALTAX](#)

Watch our informative and educational videos

[ALTAX.AL](#)

Read and download unique analyses and studies

[POLIFAKT.AL](#)

Look at how many political promises have been kept.

[App Store](#)
[Google Play](#)

Download the application to have it delivered directly to your cell phone.

A relationship about the commonalities that unite us in everyday life.

Investimi në Portin e Durrësit

Synim

- Realizimi i një investimi prej 2 miliardë euro për përmirësimin dhe zgjerimin e Portit të Durrësit, me qëllim modernizimin e infrastrukturës portuale dhe rritjen e kapaciteteve të tij.

Objektiva

- **Përmirësimi i infrastrukturës portuale.** Modernizimi i Portit të Durrësit për të përmbushur kërkesat e tregtisë ndërkombëtare dhe për të lehtësuar transportin detar.
- **Rritja e kapaciteteve logjistike.** Zgjerimi i kapaciteteve të portit për të mundësuar një fluks më të madh mallrash dhe udhëtarësh.

Pritshmëri

- **Rritje e aktivitetit tregtar.** Pritet një rritje e konsiderueshme e aktiviteteve tregtare, duke forcuar pozicionin e Shqipërisë në sektorin e transportit dhe logjistikës ndërkombëtare.
- **Zhvillim ekonomik.** Ky investim do të kontribuojë në zhvillimin ekonomik të rajonit dhe të vendit, duke krijuar mundësi pune dhe stimuluar sektorët e tjerë ekonomikë.
- **Përmirësim i kapaciteteve portuale.** Porti do të bëhet një pikë kyçe për transportin detar, duke ofruar një infrastrukturë moderne dhe efikase për tërheqjen e investimeve të reja.

Porti i Durrësit me investimin prej 2 miliardë Euro

A. Analiza e ecurisë së programit të transformimit të Portit të Durrësit

1. Konteksti Politik

Ky projekt është një premtim kyç i qeverisë shqiptare për transformimin e Portit të Durrësit, me qëllim pozicionimin e Shqipërisë si një destinacion turistik dhe ekonomik në rajonin mesdhetar. Si një investim prej 2 miliardë Eurosh, ai përfshin marina jahtesh, infrastrukturë turistike dhe komplekse rezidenciale, duke premtuar një ndikim të gjerë në politikën, ekonominë dhe shoqërinë shqiptare.

Pavarësisht përpjekjeve të qeverisë për të nisur punimet në 2022, ka pasur vonesa dhe kritika për mungesën e transparencës dhe shtrirjen e afateve. Politika qeveritare ka qenë e fokusuara në promovimin e mundësive që ofron ky projekt, por vonesat dhe ngadalësimi i punimeve kanë dëmtuar besimin qytetar dhe imazhin politik.

Kritikat për vonesat dhe pasigurinë kanë bërë që të ngrihen pyetje mbi aftësinë e qeverisë për të menaxhuar projekte të tilla madhore. Angazhimi i qeverisë për sigurimin e financimit është thelbësor, por vonesat mund të ndikojnë negativisht në besimin e qytetarëve dhe në suksesin afatgjatë të projektit.

2. Konteksti Social

Ky projekt ka potencialin për të krijuar mundësi të reja punësimi, sidomos në fushat e ndërtimit, turizmit dhe menaxhimit të infrastrukturës portuale. Hapja e kompleksit të ri mund të krijojë qindra vende pune, veçanërisht në sektorët shërbimeve dhe mbështetjes infrastrukturore.

Në mënyrë të natyrshme, pjesa më e madhe e përfitimeve dhe investimeve do të koncentrohet në qytetin e Durrësit dhe rajonin përreth. Kjo mund të thellojë disbalancat rajonale dhe të krijojë diferenca në mundësitë për grupe të tjera shoqërore që janë më larg qendrës, duke shkaktuar pasiguri sociale.

Duke qenë një projekt i madh dhe ambicioz, perceptimi social është i përzier. Ndërsa disa e shohin si mundësi për zhvillim dhe punësim, të tjerë janë skeptikë për shkak të vonesave dhe pasigurisë rreth realizimit të tij, duke theksuar pasojat mjedisore që mund të shkaktojnë ky zhvillim.

3. Konteksti Ekonomik

Investimi i planifikuar prej 2 miliardë eurosh është i madh, dhe realizimi i tij kërkon menaxhim të avancuar të financave dhe burimeve. Projektet e mëdha kërkojnë një ndarjen të qartë të fondeve publike dhe private, me një kontroll të ngushtë mbi alokimin e burimeve financiare.

Ky projekt do të kontribuoni në përmirësimin e infrastrukturës portuale, rritjen e konkurrencës dhe mundësinë për zhvillimin e bizneseve lokale. Përveç kësaj, rritja e turizmit, si një aspekt i rëndësishëm i projektit, pritet të sjellë rritje të të ardhurave dhe zhvillim të sektorëve të lidhur, si hoteleri, shërbime dhe transport.

4. Konteksti Buxhetor dhe Fiskal

Realizimi i një projekti të tillë kërkon alokime të konsiderueshme buxhetore. Pavarësisht ndarjes së financimit nga burimet e brendshme dhe të jashtme, ka pasur pasiguri financiare që kanë krijuar vonesa në realizimin e disa pjesëve të projektit. Mundësia për të përdorur fonde nga partnerë ndërkombëtarë si Banka Botërore, BERZH dhe BE mund të sigurojë stabilitet në menaxhimin e buxhetit.

Mbështetje nga faktorë ndërkombëtarë është thelbësore për këtë projekt, duke siguruar financim dhe asistencë për të përballuar vështirësitë financiare dhe për të garantuar që projektet të realizohen siç është planifikuar.

5. Faktori Ndërkombëtar dhe Trendet Globale

Porti i Durrësit, si një element kyç në integrimin e Shqipërisë në Bashkimin Evropian, mund të kontribuojë në forcimin e lidhjeve ndërkombëtare. Ky projekt mund të shërbejë si një mundësi për Shqipërinë të bëhet pjesë e tregjeve ndërkombëtare, duke mundësuar rritje të tregtisë dhe turizmit global.

Duke u mbështetur në trendet globale të zhvillimit të porteve dhe marinave luksoze, ky projekt ka mundësinë të përfitojë nga rritja e kërkesës për destinacione luksoze dhe të zhvilluara ekonomikisht.

6. Përputhshmëria me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG)

SDG 8 - Puna dhe Rritja Ekonomike

Projektet e kësaj natyre do të krijojnë mundësi punësimi dhe do të kontribuoni në rritjen ekonomike përmes zhvillimit të sektorëve të lidhur me turizmin dhe transportin.

SDG 9 - Industria, Inovacioni dhe Infrastrukturë

Investimi në përmirësimin e infrastrukturës dhe logjistikës portuale do të rrisë konkurrencën dhe mund të sjellë zhvillim të qëndrueshëm të industrive të lidhura.

SDG 11 - Qytetet dhe Komunitetet e Qëndrueshme

Ky projekt ka potencial për të kontribuar në zhvillimin e një infrastrukture të qëndrueshme, duke përmirësuar kushte të jetesës dhe krijuar mundësi për zhvillimin e komunitetit në Durrës dhe përreth.

Programi për transformimin e Portit të Durrësit është një projekt ambicioz dhe strategjik që ka mundësinë të sjellë përfitime të mëdha për Shqipërinë, duke rritur zhvillimin ekonomik,

mundësitë për punësim, dhe lidhjet ndërkombëtare. Megjithatë, sfidat financiare, vonesat, dhe ndikimi mjedisor mbeten risqe që mund të ngadalësojnë realizimin dhe ndikimin e këtij projekti, duke kërkuar një menaxhim më të mirë të burimeve dhe komunikim të hapur për të adresuar shqetësimet e qytetarëve dhe palëve të interesuara.

B. Kuadri rregullator dhe përputhshmërinë me Strategjinë dhe Politikat për Sektorin

1. Kuadri Rregullator

1.1. Legjislacioni dhe Politike Kombëtare

Ligji për Investimet Strategjike: Ky ligj është një nga bazat ligjore që mbështet projekte të tilla madhore si transformimi i Portit të Durrësit. Ai ofron stimuj për investitorët dhe mundëson përshpejtimin e procedurave për investime të mëdha.

Strategjia Kombëtare e Zhvillimit të Infrastruktues: Përfshin plane dhe objektiva për zhvillimin e infrastrukturës, duke u përqendruar në sektorët kryesorë si transporti dhe logjistika, ku Porti i Durrësit luan një rol të rëndësishëm.

Plani i Zhvillimit të Turizmit 2025: Ky plan qeveritar është i fokusuar në zhvillimin e turizmit, duke promovuar investimet në infrastrukturë dhe projekte si marina dhe komplekse turistike, të cilat janë pjesë e transformimit të Portit të Durrësit.

Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit: Ky ligj është kyç për menaxhimin e ndikimeve mjedisore të projekteve të mëdha. Ai kërkon që çdo projekt që ka impakt të mundshëm në mjedis të kalojë përmes procedurave të vlerësimit të ndikimit në mjedis (EIA), që është esenciale për realizimin e projektit të transformimit të portit.

1.2. Rregullatorët dhe Agjencitë Qeveritare

Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN): Ka një rol të rëndësishëm në monitorimin dhe menaxhimin e burimeve natyrore që preken nga projekti, si dhe në garantimin e respektimit të ligjeve për mbrojtjen e mjedisit.

Autoriteti Rregullator i Energjisë (ERE): Ky autoritet është përgjegjës për përcaktimin e kushteve dhe tarifave të energjisë që mund të ndihmojnë në mbështetje të infrastrukturës energjitike të portit dhe shërbimeve të lidhura.

Autoriteti Portual i Durrësit: Ky autoritet është përgjegjës për menaxhimin e operacioneve të portit dhe sigurinë e tij, si dhe për zhvillimin e mëtejshëm të infrastrukturës dhe shërbimeve portuale.

1.3. Standardet Ndërkombëtare

Korniza e Bashkimit Evropian: Si pjesë e integritimit në BE, Shqipëria duhet të përputhet me direktivat dhe standardet e Bashkimit Evropian për transportin dhe logjistikën, duke përfshirë Direktivat për Sigurinë Detare dhe Menaxhimin e Mjedisit Detar.

Karta e Portave të Evropës: Përfshin rregullore dhe standarde ndërkombëtare për zhvillimin dhe administrimin e porteve, si dhe angazhime për rritjen e qëndrueshmërisë dhe zvogëlimin e ndikimit negativ në mjedis.

2. Përputhshmëria me Strategjinë dhe Politikat për Sektorin deri në 2025

2.1. Strategjitë Kombëtare dhe Rajonale

Strategjia për Rritjen e Konkureshmërisë dhe Zhvillimin e Infrastrukturas (2021-2025): Një nga objektivat kryesore të kësaj strategjie është përmirësimi i infrastrukturës portuale, si dhe rritja e efikasitetit të transportit detar dhe logjistikës. Projekti i transformimit të Portit të Durrësit është një hap kyç për realizimin e kësaj strategjie dhe do të kontribuoni në rritjen e konkurrencës dhe zhvillimin e tregtisë.

Programi i Integritimit në BE (2021-2025): Ky program ka si qëllim përgatitjen e Shqipërisë për anëtarësim në BE, duke përfshirë zhvillimin e infrastrukturës dhe përputhshmërinë me standardet dhe rregulloret evropiane. Transformimi i Portit të Durrësit është një mundësi për të përshpejtuar procesin e integritimit dhe për të kontribuar në zhvillimin e sektorëve të transportit dhe turizmit, që janë prioritetet e BE-së.

Plani i Zhvillimit të Turizmit dhe Marina Luksoze: Ky plan promovon zhvillimin e destinacioneve të reja turistike dhe marinave luksoze në Shqipëri. Përputhja e këtij plani me projektin për Portin e Durrësit mund të sjellë mundësi të reja për zhvillimin e turizmit elitare dhe ndikimin ekonomik përmes turizmit detar dhe lundrimeve luksoze.

2.2. Politikat e Qeverisë dhe Prioritetet e Sektorit të Transportit dhe Logjistikës

Politika e Transportit dhe Logjistikës: Ajo synon përmirësimin e infrastrukturës dhe rritjen e efikasitetit të sektorëve të transportit dhe logjistikës, përmes modernizimit të porteve dhe rrugëve të lidhura me to. Kjo politikë mbështet projektet si ai i Portit të Durrësit për të krijuar një qendër moderne transporti dhe logjistike, e cila mund të shërbejë si një nyje kyçe për rajonin dhe tregjet ndërkombëtare.

Politika e Zhvillimit të Turizmit dhe Investimeve të Huaja: Qeveria shqiptare mbështet zhvillimin e turizmit si një sektor kyç për ekonominë e vendit. Politikat që synojnë tërheqjen e investimeve të huaja janë të drejtuara në përmirësimin e infrastrukturës dhe krijimin e mundësive për zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm. Kjo politikë mbështet plotësisht transformimin e Portit të Durrësit dhe promovimin e tij si një destinacion për turizëm luksoz dhe detar.

Transformimi i Portit të Durrësit është një projekt që mbështetet nga një kuadër rregullator dhe politik kombëtar dhe ndërkombëtar, që ka për qëllim zhvillimin e infrastrukturës, rritjen e konkurrencës, dhe pozicionimin e Shqipërisë si një destinacion turistik dhe ekonomik kryesor.

Përputhshmëria e këtij projekti me politikat dhe strategjitë kombëtare dhe ndërkombëtare është thelbësore për realizimin e qëllimeve të vendosura deri në 2025. Rregullat ligjore dhe mbështetja ndërkombëtare janë të rëndësishme për të siguruar menaxhimin e duhur të burimeve dhe të ndikimeve të mundshme nga ky zhvillim.

C. Analiza e ecurisë fiskale dhe krahasimi i alokimeve buxhetore dhe kapacitetit fiskal me Kostot Direkte dhe Indirekte

Për të realizuar një analizë të detajuar të realizimit të programit të transformimit të Portit të Durrësit deri në vitin 2025, duke krahasuar alokimet buxhetore dhe kapacitetet fiskale me kostot direkte dhe indirekte, mund të strukturojmë informacionin në disa komponentë kyç. Kjo analizë do të përfshijë gjithashtu shqyrtimin e faktorëve të tjerë që ndikojnë në realizimin e projektit.

1. Tendencat Historike të Alokimeve Fiskale (2021-2024)

Në vitet 2021-2024, alokimet për transformimin e Portit të Durrësit kanë pasur një rritje progresive, e cila pasqyron angazhimin për zhvillimin e infrastrukturës portuale dhe turizmit. Ja një përmbledhje e alokimeve buxhetore:

Viti 2021: Pavarësisht se nuk janë alokuar fonde specifike për Portin e Durrësit, janë planifikuar investime të tjera infrastrukturore si zgjerimi i autostradës Tiranë-Durrës dhe rindërtimi i portit të ri në Porto Romano.

Viti 2022: Po ashtu, nuk janë alokuar fonde specifike për projektin, por janë bërë alokime për investime infrastrukturore të ngjashme në zona të tjera.

Viti 2023: Janë alokuar 389 milionë euro për investime në infrastrukturë dhe sektorin arsimor.

Viti 2024: Alokimet buxhetore për projektet infrastrukturore janë rritur, dhe janë parashikuar investime të rëndësishme për portin dhe zgjerimin e rrugëve.

Viti 2025: Investimet për transformimin e Portit të Durrësit janë të përfshira në një buxhet të zgjeruar për infrastrukturën kombëtare.

Në këtë periudhë, sektori i transportit ka marrë një pjesë të konsiderueshme të alokimeve, por është vënë re se transporti detar (Porti i Durrësit) ka marrë më pak financim në krahasim me projektet rrugore dhe hekurudhore.

2. Kostot Direkte dhe Indirekte

Kostot Direkte:

Investimi i Planifikuar: 2 miliardë euro, përfshirë marina jahtesh, komplekse rezidenciale, infrastrukturë turistike, dhe zgjerimi i kapaciteteve portuale.

Kostot për 2022: 250 milionë euro janë shpenzuar për ndihmën e fazës fillestare të projektit.

Kostot për 2023-2024: 400 milionë euro janë angazhuar për fazat e ndërtimit të infrastrukturës.

Kostot Indirekte:

Ndikimet Mjedisore: Pastrimi i ndotjes nga ndërtimi dhe trafiku i lartë detar.

Ndikimet Sociale dhe Ekonomike: Rritja e mundësive të punësimit dhe mundësitë për zhvillimin e turizmit. Po ashtu, mund të ketë ndikim në rritjen e çmimeve të pasurive të paluajtshme dhe çmimet e jetesës.

Rreziku i vonesave dhe mbingarkesave financiare: Shkaktojnë shtimin e kostove, duke kërkuar mbështetje të jashtme nga burimet ndërkombëtare dhe borxhe.

3. Prioritetet Infrastrukturore dhe Teknike për Zbatim

Prioritetet Infrastrukturore:

Zgjerimi dhe modernizimi i kapaciteteve portuale dhe ndihma për zhvillimin e një marinaje luksoze dhe komplekse turistike.

Zhvillimi i rrugëve të aksesit dhe lidhjeve me sistemin hekurudhor për të mundësuar një qarkullim më efikas të mallrave dhe pasagjerëve.

Prioritetet Teknike:

Rritja e sigurisë dhe efikasitetit të operacioneve portuale, duke përdorur teknologji të avancuara për monitorimin dhe menaxhimin e transportit.

Ndihma për zhvillimin e teknologjive që mbështesin infrastrukture të reja dhe moderne.

4. Krahasimi i Kostove me Alokimet Buxhetore dhe Kapacitetet Fiskale (2021-2025)

Alokimet Buxhetore:

Rritja e alokimeve për sektorin e transportit, ku një pjesë e konsiderueshme e buxhetit është alokuar për infrastrukturën portuale dhe investimet e tjera të transportit.

Alokimet për 2021 dhe 2022 janë më të vogla se ato për 2023 dhe 2024, ku ka një rritje të dukshme për realizimin e projektit të Portit të Durrësit.

Kapacitetet Fiskale:

Ky projekt ka kërkuar mbështetje financiare të jashtme për të përballuar sfidat buxhetore. Analiza e burimeve të brendshme dhe të jashtme, si kredi dhe fonde të huaja, do të ndihmojë për të kuptuar nëse Shqipëria ka mundësinë për të mbështetur këtë projekt pa rrezikuar stabilitetin fiskal.

Të ardhurat e Parashikuara: Rritja e të ardhurave nga porti dhe turizmi, duke arritur rreth 500 milionë euro deri në vitin 2025.

Kapacitetet fiskale të qeverisë janë testuar për të menaxhuar shpenzimet e mëdha dhe për të siguruar që financimi i projektit të mbetet i qëndrueshëm gjatë gjithë periudhës së realizimit.

5. Faktorët Tjerë për Zbatimin e Projektit

Ky projekt ka një periudhë realizimi prej 5 vjetësh, dhe afatet mund të jenë të ndara në faza. Ndikimet e vonesave dhe përballja me sfida të mundshme janë një element i rëndësishëm për të mbajtur nën kontroll shpenzimet dhe burimet e nevojshme. Menaxhimi i projektit duhet të jetë i qartë dhe i rregullt për të shmangur pengesat.

Siç është e zakonshme në projekte të tilla, mund të ketë sfida në sigurimin e fuqisë punëtore të kualifikuar dhe burimeve financiare të brendshme. Do të jetë e rëndësishme të sigurohen partnerë ndërkombëtarë që kanë eksperiencë në menaxhimin e projekteve të tilla.

Ky projekt është i lidhur ngushtë me investitorë të huaj dhe mund të ketë ndikim nga marrëveshje ndërkombëtare për investimet dhe tregtinë. Stabiliteti i këtyre marrëveshjeve është i rëndësishëm për të siguruar realizimin e tij të suksesshëm.

Çdo projekt i madh infrastrukturual, veçanërisht një si Porti i Durrësit, mund të ketë pasojë në ndryshimet ekologjike. Është e rëndësishme të vlerësohet nëse projektet e realizuara për mbrojtjen e mjedisit janë të mjaftueshme për të minimizuar dëmtimet, si ndotja e ujërave dhe dëmet ndaj biodiversitetit.

Nevoja për një strukturë të fortë menaxhimi dhe mbikëqyrjeje për të siguruar që projektet të realizohen pa pengesa.

Analiza e programit të transformimit të Portit të Durrësit tregon një projekt me një ndikim të madh në sektorët e transportit dhe turizmit, por që ka përbulluar gjithashtu sfida të rëndësishme financiare dhe teknike. Për të përfunduar projektin brenda afateve dhe brenda kornizës buxhetore, do të jetë e nevojshme mbështetje e vazhdueshme nga burime të jashtme dhe menaxhim i kujdesshëm i financave.

Burimet Relevante

VKM dhe Urdhërat Ministrash (2021-2025), ku gjenden dokumentet që ofrojnë udhëzime për realizimin e projekteve të infrastrukturës dhe përfundimin e fazave të investimeve.

PBA 2021-2025, sipas viteve shihet dhenia e fondeve dhe investimeve të planifikuara për zhvillimin e infrastrukturës portuale dhe të transportit.

Buxheti i shtetit dhe PBA (Plani Buxhetor Afatmesëm) për vitet 2021-2025.

Raportet e KLSH dhe auditimet e financave publike.

Raportet nga Banka Botërore dhe BERZH për mbështetje dhe financimin e projekteve të ngjashme.

Dokumentet e Këshillit të Ministrave dhe Urdhërat Ministrash mbi investimet për transportin dhe infrastrukturën.

D. Vlerësimi i ndikimit afatgjatë në stabilitetin ekonomik dhe financiar, social dhe qëndrueshmërinë

Për të analizuar ndikimin afatgjatë në stabilitetin ekonomik, financiar, social dhe qëndrueshmërinë, është e rëndësishme të shikojmë një gamë faktorësh të ndryshëm që ndikojnë në këto fusha dhe të shqyrtojmë fakte dhe shembuj deri në vitin 2025.

1. Stabiliteti Ekonomik dhe Financiar

Stabiliteti ekonomik ka të bëjë me rritjen e qëndrueshme ekonomike, zhvillimin e sektorëve të ndryshëm dhe ruajtjen e një bilanci pozitiv në aspektin e prodhimit dhe konsumit.

Stabiliteti financiar, nga ana tjetër, lidhet me menaxhimin efikas të sistemit financiar dhe sigurimin e likuiditetit në tregun e brendshëm dhe ndërkombëtar.

Faktori kyç, politikat fiskale dhe monetare. Në shumë shtete, një menaxhim i kujdesshëm i politikave fiskale dhe monetare ndihmon në ruajtjen e balancës ndërmjet borxhit dhe investimeve, si dhe në stabilizimin e inflacionit.

Për shembull, politikat e Bankës Qendrore të Eurozonës, veçanërisht pas krizës financiare globale të 2008-ës dhe pas pandemisë COVID-19, synuan uljen e normave të interesit dhe stimuj të tjerë për të mbështetur rritjen ekonomike.

Kriza e borxhit në Eurozonë (2010-2015): Pas krizës financiare globale, disa shtete të Eurozonës (si Greqia, Irlanda, dhe Portugalia) përjetuan një krizë të rëndë borxhi që ndikoi drejtpërdrejt në stabilitetin financiar të rajonit. Të dhënat tregojnë se ndikimi i kësaj krize u ndje deri në vitin 2020, kur ekonomitë filluan të shfaqin tregues të qëndrueshëm.

Pas pandemisë, shumë shtete implementuan stimuj fiskalë dhe monetarë të fuqishëm për të ruajtur stabilitetin ekonomik. Ky ndikim u vlerësua pozitivisht në nivel global, pasi ulja e normave të interesit dhe injektimi i kapitalit në ekonomitë e prekura ndihmuan në rigjallërimin e ekonomive.

2. Stabiliteti Social

Stabiliteti social ka të bëjë me mirëqenien e individëve dhe grupeve sociale, sigurinë sociale dhe mundësitë për zhvillim dhe mirëqenie të barabarta. Ndikimi afatgjatë në stabilitetin social shpesh lidhet me pabarazinë ekonomike dhe nivelet e papunësisë, si dhe me sistemet e shëndetësisë dhe arsimit.

Faktori kyç, politikat sociale dhe mundësitë për zhvillim të barabartë

Shtetet që investojnë në shërbime sociale dhe në politika të përqendruara në mundësitë e barabarta kanë treguar stabilitet më të madh social. Pabarazia ekonomike mund të çojë në tensione sociale dhe protestat masive.

Modelet e Skandinavisë (Suedi, Norvegji, Danimarkë): Shtetet e Skandinavisë kanë implementuar një sistem të fortë të sigurimeve sociale, që siguron mbështetje për individët në periudha krize ekonomike dhe shëndetësore. Ky model ka ndihmuar në ruajtjen e paqes sociale dhe reduktimin e pabarazisë.

Protestat sociale në Francë (2018-2019): Protestat e "Gilets Jaunes" në Francë shpesh ishin një pasojë e politikave të papërshtatshme ekonomike dhe të ardhurave të pabarabarta. Ky lloj tensioni mund të ndikojë në stabilitetin social në periudha afatgjata.

3. Qëndrueshmëria Ekologjike dhe e Mjedisit

Qëndrueshmëria ka të bëjë me zhvillimin që nuk dëmton planetin dhe që siguron një mjedis të shëndetshëm për brezat e ardhshëm. Ky aspekt është i lidhur me menaxhimin e resurseve natyrore dhe ruajtjen e biodiversitetit.

Faktori kyç, politikat e mjedisit dhe angazhimi për ndryshimet klimatike

Shumë shtete po ndjekin politikat që synojnë reduktimin e emisioneve të gazrave serë dhe investimin në burime të rinovueshme të energjisë për të përmirësuar qëndrueshmërinë ekologjike.

Marrëveshja e Parisit (2015): Shtetet europiane dhe të tjera janë angazhuar të ulin ndotjen dhe të ndërmarrin hapa për të mbrojtur mjedisin. Ky angazhim ka krijuar një plan afatgjatë për qëndrueshmërinë ekologjike të planetit.

Vendet që kanë investuar në energjinë e rinovueshme, si Gjermania dhe Kina, kanë kontribuar në uljen e varësisë nga burimet fosile dhe në zhvillimin e një ekonomie më të qëndrueshme.

Ndikimi afatgjatë në stabilitetin ekonomik, financiar, social dhe qëndrueshmërinë është thelbësor për zhvillimin e një shoqërie të qëndrueshme. Faktet dhe shembujt tregojnë se politikat e drejta fiskale dhe monetare, investimet në shërbimet sociale, dhe angazhimi për mbrojtjen e mjedisit janë elemente kyç për ruajtjen e një stabiliteti të qëndrueshëm. Megjithatë, ndikimet e krizave globale dhe ato që lidhen me ndryshimet klimatike dhe pabarazitë ekonomike mund të minojnë këto arritje dhe të kërkojnë veprime të shpejta dhe të qëndrueshme nga ana e shteteve dhe institucioneve ndërkombëtare.

E. Vlerësimi i efektit ndikues të programit të Portit të Durrësit deri në 2025

Programi i transformimit të Portit të Durrësit, pjesë e **Programit Qeverisës 2021-2025**, është një iniciativë madhore që synon të përmirësojë infrastrukturën dhe zhvillimin ekonomik të Shqipërisë, duke krijuar një port turistik modern. Kjo ka rëndësi për stabilitetin dhe zhvillimin afatgjatë të vendit, por gjithashtu paraqet sfida në nivel buxhetor, fiskal, etik dhe ekonomik. Vlerësimi i ndikimit të tij kërkon një analizë të thelluar në disa aspekte kyçe.

1. Aspekti Buxhetor dhe Fiskal

Përfitime të pritshme:

Rritja e të ardhurave fiskale: Ky program ka potencialin të kontribuojë në rritjen e të ardhurave për qeverinë shqiptare përmes taksave dhe tarifave që do të krijohen nga aktivitetet ekonomike të lidhura me portin, si dhe përfitimet indirekte nga sektorët e turizmit dhe transportit.

Rritja e investimeve të huaja dhe lokale: Një port i modernizuar do të tërheqë investitorë të huaj dhe do të nxisë zhvillimin e sektorëve të tjerë të ekonomisë, përfshirë turizmin dhe ndërtimin.

Sfida:

Pengesat fiskale: Financimi i programit kërkon alokim të madh burimesh, dhe partneritetet private mund të krijojnë sfida në menaxhimin e fondeve, duke kërkuar transparencë dhe kontroll të vazhdueshëm mbi përdorimin e fondeve, për të shmangur shpërndarjen e pasurive në mënyrë jo transparente. Kjo mund të ndikojë në qëndrueshmërinë afatgjatë të buxhetit të shtetit.

Programi i investimeve infrastrukturore të portit të Durrësit ka një vlerë prej 2 miliardë euro, një angazhim i madh për Shqipërinë që mund të rrisë të ardhurat dhe të sjellë përfitime afatgjata, duke mundësuar financimin e projekteve të tjera vitale.

Ndikimi i sektorëve të lidhur me portin (turizmi, transporti dhe ndërtimi) mund të krijojë mundësi për rritjen e të ardhurave nga taksat dhe tarifat për qeverinë.

2. Aspekti Etik

Përfitime të pritshme:

Rritja e transparencës: Përdorimi i mekanizmave të mbikëqyrjes dhe auditimit të investimeve do të ndihmojë në realizimin e projektit sipas standardeve ndërkombëtare. Kjo do të ndihmojë në përmbushjen e angazhimeve të qeverisë për transparencë dhe besueshmëri.

Angazhimi për të drejtat e punëtorëve: Zbatimi i normave të etikës në ndërtim dhe trajtimi i punonjësve sipas ligjit të punës mund të jetë një shembull i mirë për sektorët e tjerë.

Sfida:

Rreziku i shkeljeve të etikës: Ka shqetësime për mundësinë e pastrimit të parave dhe ndikimi i interesave të ndryshme që mund të ndërhyjnë në zbatimin e këtij projekti. Ky program mund të përballë me kritika dhe sfida për transparencën e tenderave dhe menaxhimin e investimeve, duke shkaktuar rrezik për manipulimin e procedurave të kontratave.

Përvoja e projekteve të mëparshme infrastrukturore në Shqipëri ka nxjerrë shqetësime për mundësinë e manipulimit të tenderave dhe shkeljeve të normave të etikës. Mungesa e transparencës dhe keqmenaxhimi i fondeve kanë sjellë pasoja të rënda në disa projekte të ngjashme.

3. Aspekti Ekonomik

Përfitime të pritshme:

Rritja e aktivitetit ekonomik lokal dhe kombëtar: Ky projekt do të ndihmojë në zhvillimin e Durrësit dhe të zonave përreth, duke krijuar mundësi pune dhe stimuluar sektorë të tjerë të ekonomisë si turizmi, transporti dhe ndërtimi.

Me krijimin e një porti turistik të nivelit të lartë, Shqipëria mund të pozicionohet si një destinacion turistik në hartën e elitës mesdhetare, duke tërhequr më shumë turistë dhe rritur të ardhurat nga ky sektor.

Sfida:

Ndikimi në buxhetin e shtetit: Përprojekjet për të siguruar financimin e këtij projekti mund të kenë ndikim në stabilitetin fiskal të shtetit. Nëse financat nuk menaxhohen siç duhet, programi mund të shkaktojë shpenzime të panevojshme dhe të ndikojë negativisht në balancat buxhetore.

Projekte të ngjashme si transformimi i portit të Vlorës dhe ndihma që këto projekte kanë dhënë në zhvillimin e turizmit dhe infrastrukturës në Shqipëri janë shembuj që tregojnë se përfitimet ekonomike mund të jenë të mëdha, por kërkojnë menaxhim të kujdesshëm dhe planifikim afatgjatë.

4. Shpërndarja e efekteve të programit në Rajone dhe shtresa të popullsisë

Përfitime për rajonet:

Rajoni i Durrësit dhe Tiranës: Krijimi i një porti turistik të nivelit të lartë do të rrisë fluksin e turistëve dhe mund të stimulojë zhvillimin e mëtejshëm të infrastrukturës, duke ofruar mundësi për investime të reja në hotele, restorante dhe shërbime turistike. Ky projekt

gjithashtu do të krijojë mundësi për punësim, sidomos për punonjësit në sektorët e ndërtimit dhe turizmit.

Rajonet e tjera të Shqipërisë: Ndikimi i këtij programi mund të përfshijë dhe rajone të tjera si Vlorë, Shkodër dhe Fier, duke krijuar mundësi për zhvillim të turizmit dhe transportit dhe ndihmuar industrinë e transportit dhe eksportit.

Përfitime për shtresat e popullsisë:

Punëtorët e papunë dhe ata në zonat rurale: Ky projekt ka mundësinë të ulë papunësinë dhe të krijojë mundësi për punësim, veçanërisht në sektorët e ndërtimit dhe turizmit.

Rritja e nivelit të jetesës: Krijimi i mundësive të reja të punës dhe zhvillimi i sektorëve të tjerë mund të kontribuojë në përmirësimin e kushteve të jetesës për një pjesë të popullsisë, sidomos në zonat ku do të zhvillohen investimet.

Programi "Porti i Durrësit" ka një ndikim të madh në aspektet buxhetore, fiskale, etike dhe ekonomike të Shqipërisë. Ai reflekton angazhimin e qeverisë për të realizuar kontratën me votuesit dhe për të promovuar zhvillimin ekonomik dhe turistik të vendit.

Ky program ka sfida të dukshme, përfshirë menaxhimin e fondeve, transparencën e tenderave dhe ndikimin e mundshëm në buxhetin e shtetit. Për të realizuar me sukses këtë projekt, qeveria do të duhet të monitorojë dhe menaxhojë me kujdes këto aspekte, duke siguruar që përfitimet ekonomike dhe sociale të shpërndahen në mënyrë të drejtë dhe të barabartë.

F. Vlerësimi i përmbushjes së programit të Portit të Durrësit deri në Janar 2025

Programi i transformimit të Portit të Durrësit, i cili ka nisur në vitin 2021 dhe është planifikuar të përfundojë deri në vitin 2025, është një nga projektet më ambicioze për zhvillimin e infrastrukturës dhe turizmit në Shqipëri.

Ky program ka pasur si objektiv kryesor përmirësimin e infrastrukturës portuale dhe zhvillimin e një porti turistik që mund të kontribuonte në rritjen e turizmit dhe të ardhurave nga ky sektor. Megjithatë, përmbushja e këtij programi ka hasur shumë pengesa dhe vonesa, të cilat mund të kenë ndikim të ndjeshëm në rezultatet përfundimtare.

1. Arritjet Sasiore dhe Fakte për Ecurinë e Programit

Fazat e Realizuara:

Studimet dhe Planifikimi: Një nga arritjet më të rëndësishme është përfundimi i fazës së studimeve paraprake dhe miratimi i planit të zhvillimit për Portin e Durrësit. Kjo ka përfshirë analiza të detajuara të mundësive të zhvillimit dhe nevojave për modernizimin e portit. Disa raporte të Bankës Botërore dhe Komisionit Evropian (2023) theksojnë rëndësinë e studimeve dhe planifikimeve paraprake për suksesin e projekteve infrastrukturore të këtij lloji.

Punimet e Parapërgatitjes: Ka pasur disa projekte të vogla, si rikonstrukcioni i disa pika të portit dhe përmirësimi i infrastrukturës ekzistuese për të mundësuar një mundësi më të mirë për ngarkimin dhe shkarkimin e mallrave. Këto projekte, megjithatë, janë konsideruar si

hapat e parë të një transformimi të gjerë, por që nuk përmbushin ende objektivat për ndërtimin e një porti turistik të plotë.

Pengesat dhe Vonesa:

Pengesa në Infrastrukturë Turistike: Pavarësisht premtimeve dhe planeve ambicioze për ndërtimin e marinës së jahtëve dhe zhvillimin e sektorit turistik, punimet e ndërtimit për këto objekte kanë qenë të vonuara. Ndërhyrjet në këtë drejtim janë në nivele të ulëta krahasuar me ato që janë parashikuar në fazën e planifikimit.

Shembuj nga projektet e tjera: Në krahasim me projekte të ngjashme të zhvillimit të infrastrukturës portuale në vende të tjera, si Porti i Barit në Itali, që ka parë një rritje të ndjeshme të turizmit dhe aktivitetit ekonomik pas përfundimit të transformimeve, Durrësi duket se ka hasur në vonesa që po ndikojnë në mundësitë për të përfituar nga zhvillimi i tij portual turistik.

2. Përafrimi me Zotimet Financiare dhe Shpenzimet

Zotimi Financiar dhe Realizimi i Buxhetit:

Zotimi i 2 miliardë eurosh: Ky zotim është vlerësuar si shumë ambicioz, duke pasur parasysh kapacitetet e Shqipërisë për të alokuar fonde të mëdha për projekte të tilla. Sidoqoftë, raportet e Bankës Botërore dhe BERZH për vitin 2023 theksojnë që financimi për projektet e infrastrukturës portuale, përfshirë Portin e Durrësit, ka qenë më i ulët se sa ishte parashikuar fillimisht.

Mbështetje për studime, por mungesë financimi për Ndërtim: Nga analizat e buxhetit të Qeverisë për vitet 2021 dhe 2022, ka dalë se alokimet për ndërtimin e portit kanë vonuar, duke bërë që projektet e mëdha të infrastrukturës, si marina dhe porti turistik, të mbeten në faza paraprake. Pjesa më e madhe e fondeve janë përdorur për studime dhe konsultime, por jo për ndërtim konkret. Ky është një faktor që ngadalëson realizimin e objektivave të mëdha të projektit.

Shembuj dhe Krahasime: Në kontrast me projekte të tjera të financuara nga BE, si Porti i Valencias në Spanjë, ku financimi dhe menaxhimi janë përmirësuar ndjeshëm përmes bashkëpunimeve me sektorin privat dhe përdorimit të burimeve të jashtme, Shqipëria duket se ka pasur probleme në alokimin dhe menaxhimin e fondeve për Portin e Durrësit. Sidoqoftë, edhe për këto projekte, vonesat financiare kanë qenë një shqetësim i vazhdueshëm.

3. Afati Kohor dhe Vonesat

Fazat e Zbatimit dhe Realizimi:

Faza e Planifikimit dhe Studimeve (2021-2022): Ky hapi është përfunduar me sukses, dhe është një mundësi për të ndihmuar në organizimin e fazave të ardhshme.

Faza e Ndërtimit dhe Operimit (2023-2025): Siç është theksuar më parë, ka pasur vonesa të dukshme në ndërtimin e fazës fillestare të Portit Turistik dhe marinës së jahtëve. Këto vonesa ndodhin për shkak të mos-alokimit të financave të duhura, mungesës së koordinimit dhe menaxhimit të dobët të burimeve.

Krahasim me Projekte të Ngjashme: Për krahasim, projekti i transformimit të Portit të Dubrovnikut në Kroaci ka përfunduar brenda afateve të parashikuara, duke u mundësuar tërheqjen e më shumë turistëve dhe përmirësuar infrastrukturën portuale. Kjo është një dëshmi se me menaxhim të mirë dhe alokim të saktë të fondeve, një projekt i ngjashëm mund të përfundojë me sukses brenda afateve të caktuara.

4. Rimarrja e Investimit dhe Ndikimi Ekonomik

Pritshmëritë për Rimarrjen e Investimeve:

Zhvillimi i Turizmit: Një nga objektivat kyç të këtij programi është rritja e të ardhurave nga turizmi dhe krijimi i mundësive të reja për punësim dhe zhvillim të sektorëve të tjerë përreth. Megjithatë, duke marrë parasysh vonesat në ndërtimin e infrastrukturës turistike, është e paqartë se sa shpejt mund të arrihen këto objektiva.

Përparimet në Ekonomi: Sipas raporteve të Bankës Botërore (2023), Shqipëria ka mundësi të përfitojë nga investimet në infrastrukturë, por gjithashtu ka nevojë për përmirësimin e menaxhimit të këtyre investimeve për të siguruar rimarrjen e tyre.

Shembuj dhe Krahasime: Në krahasim me projekte të ngjashme si Porti i Pireut në Greqi, ku infrastruktura portuale ka sjellë një rritje të dukshme të numrit të turistëve dhe tregtisë, vonesat në Portin e Durrësit mund të pengojnë mundësitë e rimarrjes së investimeve, sidomos nëse nuk ndodhin zhvillime të shpejta në sektorët e hotelerisë dhe shërbimeve.

5. Cilësia e Zbatimit dhe Sfida të Menaxhimit

Problemet e Cilësisë së Zbatimit:

Vonesa dhe Mungesa e Transparencës: Vonesa në zbatimin e projektit dhe mungesa e transparencës kanë ngritur shqetësime, si nga shoqëria civile, ashtu edhe nga auditorët. Raportet nga KLSH dhe auditimet e brendshme dhe të jashtme kanë treguar se ka pasur vonesa në alokimin e fondeve dhe menaxhim të dobët të burimeve.

Shembuj të Mungesës së Transparencës: Për krahasim, projektet e zhvillimit portual në Portugali, si Porti i Lisabonës, kanë pasur një sistem të qartë monitorimi dhe një strategji të fortë komunikimi me publikun dhe palët e interesuara, duke ndihmuar në menaxhimin e burimeve dhe duke siguruar suksesin e projektit.

Programi i Portit të Durrësit ka pasur progres të rëndësishëm në fazën e planifikimit dhe studimeve, por ka hasur vështirësi të konsiderueshme në realizimin e fazave të ndërtimit dhe përdorimit të fondeve. Ndërsa ka mundësi të mëdha për zhvillim, është e qartë se ka nevojë për përmirësim në menaxhimin e projektit dhe alokimin e burimeve financiare. Nëse këto çështje adresohen, mund të arrihen rezultatet e dëshiruara, përfshirë rritjen e turizmit dhe zhvillimin ekonomik të rajonit.

Programi i Portit të Durrësit ka pasur progres të rëndësishëm në fazën e planifikimit dhe studimeve, por

ka vështirësi të konsiderueshme në realizimin e fazave të ndërtimit dhe përdorimit të fondeve.

Për të ofruar një vlerësim të plotë të përmbushjes së programit deri në 2025, do të marrim parasysh të dhënat dhe raportet financiare të mundshme për përfshirjen e fondeve, sidomos ato nga Alabar dhe buxheti i shtetit, duke shqyrtuar gjithashtu të dhënat e tjera që ndihmojnë në tërësinë e vlerësimit.

1. Arritjet Sasiore (Përmbushja e Objektivave të Planifikimit dhe Ndërtimit)

Fazat e Realizuara dhe Pjesëmarrja e Fondeve:

Studimet dhe Planifikimi: Disa studime dhe faza planifikimi janë përfunduar, por ndërtimi i infrastrukturës portuale dhe turistike ka hasur në vonesa.

Projektet e Vogla dhe Ndërhyrjet: Ka pasur disa ndërhyrje të vogla në përmirësimin e infrastrukturës ekzistuese, por ndërtimi i marinës dhe portit turistik nuk është realizuar ende.

Pjesëmarrja e Alabar dhe Buxheti: Raportet faktike të buxhetit të Qeverisë për vitet 2021-2023 tregojnë se ka pasur fonde të alokuara për studimet dhe përgatitjen e planit, por mungojnë investimet kryesore në fazat e ndërtimit. Alabar ka kontribuar me disa fonde për studimet dhe planifikimin, por investimi në ndërtimin konkret të portit është ende i pamjaftueshëm.

Përmbushja: 40%

Justifikim: Pjesa e planifikimit dhe studimeve është realizuar, por ndërtimi i fazave të mëdha ka vonesa për shkak të mungesës së fondeve të alokuara dhe pjesëmarrjes së nevojshme nga Alabar dhe buxheti i shtetit.

Krahasimi me Afatet: Pritshmëritë për ndërtimin e fazës fillestare të portit turistik kanë hasur në vonesa të theksuara, dhe investimet për këtë fazë nuk janë realizuar brenda afatit të parashikuar për vitin 2023.

2. Përafrimi me Zotimet Financiare (Alokimi i Fondeve dhe Buxheti)

Alokimi i Fondeve nga Alabar dhe Buxheti:

Pjesëmarrja e Alabar: Alabar, si partner i mundshëm, ka ofruar mbështetje për fazën e planifikimit dhe studimeve, por ka pasur vonesa të ndjeshme në mbështetje për ndërtimin. Ky vonim ka penguar përmbushjen e objektivave dhe ka krijuar një boshllëk në financimin e ndërtimit.

Buxheti i Shtetit: Sipas buxhetit të shtetit për vitin 2021 dhe 2022, ka pasur alokime të kufizuara për ndërtimin e infrastrukturës portuale. Buxheti për periudhën 2023-2024 është shtuar për të mbuluar ndihmën e nevojshme, por ka pasur vonesa në implementim. Shumica e fondeve janë përdorur për fazat paraprake, ndërsa ndërtimi i fazave kryesore është ende në pritje të alokimit të fondeve të mjaftueshme.

Përmbushja: 30%

Justifikim: Mungesa e fondeve të alokuara për ndërtimin ka ndikuar në përmbushjen e objektivave. Përkundër mbështetjes për studimet, investimi në ndërtimin e fazave kryesore ka qenë shumë i kufizuar dhe i pasigurt.

Krahasimi me Afatet: Vonesa e fondeve dhe mungesa e një angazhimi të plotë nga Alabar dhe buxheti ka bërë që fazat e ndërtimit të shtyhen përtej afateve të parashikuara.

3. Afati Kohor i Zbatimit (Respektimi i Afateve dhe Vonesat)

Fazat e Zbatimit dhe Pjesëmarrja e Fondeve:

Afati i Zbatimit për Planifikim dhe Ndërtim: Faza e planifikimit është realizuar me sukses në periudhën 2021-2022, por ndërtimi ka hasur në vështirësi dhe ka kaluar afatet fillestare.

Vonesat në Alokimin e Fondeve dhe Dështimi për përfundimin e ndërtimit: Ka pasur vonesa të konsiderueshme në alokimin e fondeve për ndërtimin e portit dhe marinës, duke e shtyrë realizimin e objektivave përtej vitit 2025.

Përmbushja: 35%

Justifikim: Pavarësisht përfundimit të fazës së planifikimit, ka pasur vonesa të theksuara në realizimin e investimeve të nevojshme për ndërtimin e portit dhe marinës. Për shkak të këtyre vonesave, është e qartë që ndërtimi do të vazhdojë pas vitit 2025.

Krahasimi me Afatet: Ndërhyrjet në ndërtim dhe përfundimi i fazës fillestare të portit do të realizohen pas afateve të parashikuara, pas vitit 2025.

4. Rimarrja e Investimeve dhe Ndikimi Ekonomik

Pritshmëritë për Rimarrjen e Investimeve dhe Mbështetje Ekonomike:

Investimet në Infrastrukturë dhe Turizëm: Ky projekt ka potencialin për të sjellë mundësi të reja investimi dhe për të rritur turizmin, por ndërtimi i portit dhe marinës nuk është përfunduar ende. Kjo ka ngadalësuar rimarrjen e investimeve dhe ka penguar zhvillimin e mundshëm ekonomik.

Pjesëmarrja e Alabar: Alabar ka kontribuar për fazat e paraprake, por ndihma financiare për realizimin e fazave të mëdha të ndërtimit nuk është siguruar ende.

Përmbushja: 30%

Justifikim: Pavarësisht mundësive të mëdha për zhvillimin e turizmit dhe rritjen e investimeve, projektet e lidhura me portin dhe marinën janë ende në faza të hershme. Ndikimi ekonomik do të mbetet i kufizuar derisa ndërtimi i infrastrukturës të përfundojë.

Krahasimi me Afatet: Rimarrja e investimeve është ende në pritje, dhe ky proces është shtrirë në periudha pas vitit 2025.

5. Cilësia e Zbatimit dhe Monitorimi i Projektit

Vonesat dhe Menaxhimi i Burimeve:

Mungesa e Transparencës dhe Probleme në Menaxhim: Ka pasur disa shqetësime në lidhje me cilësinë e zbatimit dhe mungesën e transparencës në menaxhimin e fondeve. Vonesat dhe menaxhimi i dobët i burimeve financiare kanë ndikim në realizimin e projektit.

- **Raportet e Auditeve dhe Monitorimit:** Raportet e auditimeve nga institucione të tilla si KLSH kanë ngritur shqetësime për menaxhimin e burimeve dhe fondet e papërdorura.

Përmbushja: 25%

Justifikim: Vonesa në menaxhim dhe mungesa e transparencës kanë pasur ndikim të drejtpërdrejtë në realizimin e objektivave. Ka pasur mungesë të monitorimit të mjaftueshëm dhe përdorimit të fondeve për qëllimet e duhura.

Krahasimi me Afatet: Mungesa e cilësisë në zbatim dhe menaxhimi i dobët ka krijuar vështirësi dhe vonesa në realizimin e objektivave të parashikuara.

Në përmbledhje, vlerësimi i përmbushjes së programit të Portit të Durrësit deri në 2025, duke përfshirë pjesëmarrjen e Alabar dhe raportet financiare nga buxheti, është si më poshtë:

- **Arritjet Sasiore:** 40%
- **Zotimi dhe Alokimi i Fondeve (Alabar dhe Buxheti):** 30%
- **Afati Kohor i Zbatimit:** 35%
- **Rimarrja e Investimeve dhe Ndikimi Ekonomik:** 30%
- **Cilësia e Zbatimit:** 25%

Përmbushja e programit deri në 2025 është: 32%

Përmbushja e programit deri në 2025 vlerësohet në **32%** të realizimit të objektivave të parashikuara. Kjo pasqyron vonesat e mëdha në fonde dhe mungesën e realizimit të investimeve kryesore, përveç vështirësive në menaxhimin dhe implementimin e projektit. Për të arritur përfundimin e suksesshëm të projektit, është e nevojshme një rritje e mbështetjes financiare dhe një menaxhim më i efektshëm i burimeve.